

ERDÉLYI MAGYARÁG

Feladó szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 187 sz.

Péntek

1933 Julius 7

20

A londoni megneemtámadási szerződésről ír a világsajtó

Litvinov rendületlenül halad tovább a béke útján

A román lapok örömmel írnak a paktumról. -- Dolfussal tárgyal Litvinov. -- Lengyelország ez a paktumot tartja a háboru óta a legnagyobb jelentőségű diplomáciai egyezménynek

Csőd előtt a londoni konferencia

Ez is megtörtént. Aláírtuk a paktumot Oroszországgal. Most csak a paktum készült el s rövid idő múlva, ha hinni lehet a prágai híreknek minden kis antant országban ott diszeleg az orosz követség hétágu szovjet csillaga is. Vátoznak az idők és változnak a külpolitikai irányelvek. Moszkvában lehet kommunizmus, lehet proletár uralom annyi tény, hogy kereskedelmi szempontból nagyfontosságu ez az új szerződés. Titulescut megérdemli az ünneplést.

jet szomszédja, utóbbit mint a kisantant tagja írta alá.

Litvinov orosz külügyi népbiztos tegnap Párisba és onnan Bécsbe utazott. A bécsi utazás célja állítólag Litvinov gyógykezelése, de beavatott körök tudni vélik hogy Litvinov Dolfuss kancellárral kíván érintkezésbe lépni. Tekintettel a Németország és Ausztria közötti kiélesedett viszonyra, a Dolfuss kancellár és Litvinov találkozására elé fokozott érdeklődéssel tekintenek.

Mit ír a Curentul?

Bukarest, július. 5.

Az összes román lapok vezetőhelyen foglalkoznak az orosz megneemtámadási szerződéssel.

A legsúlyosabb szavu román publicista: Pamfil Seicaru a Curentul főszerkesztője vezércikkét ír a paktumról.

— Oroszország aláírta a paktumot. Felejtjük el, a szovjetek látnoki forradalmát, felejtjük el a forradalmak imperializmusát, s felejtjük el, hogy mennyiben befolyásolta a hitlerizmus Moszkvát új külpolitikájában. De mi történik, ha a jelenlegi kormány helyett egy kifelé erőszakos rezsim jut uralomra, amely majd háborus erőt talál a Szovjetek óriási erőfeszítésében?

Mit jelent majd akkor a megneemtámadási szerződés? Semmit. Egy régi előítéletet, egy előítéletet, mely nem képezhet gátat a harci szellem expauziv ereje előtt, mely urá lenne egy új rezsimen.

Bármilyen kötelező is lenne a paktum, bármilyen erősek is a szakaszok, bármennyire is őszinték az aláíró államok, a történelem utjai elvesznek a ttoztatosságba és senkinek sincs megengedve valami véglegesben hinni.

A továbbiakban Seicaru megállapítja, hogy ennek dacára a paktum nagyon hasznos, mert megszünteti végre a bizonytalanság atmoszféráját

az ország keleti határainál. Felesleges tehát szkeptikusnak lenni, mert a jövő biztosító.

A többi lapok hasonló hangnemben írnak és még a szélsőjobb oldali „Calendarul” sem talál okot a támadásra.

LITVINOV TOVABB FOLYTATJA „BÉKE UTJÁT”

London, július. 5.

A keleti államok s a szovjet közt aláírt megneemtámadási szerződéshez hasonló paktum jött létre kedden a kisantant és Szovjetoroszország között. A paktumot egyrészt Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia, másrészt Oroszország írta alá. Az újabb megneemtámadási szerződés lényegében ugyanaz, mint az előbbi, azzal a különbséggel, hogy míg az előbbi Románia, mint a szov-

anaz, mint az előbbi, azzal a különbséggel, hogy míg az előbbi Románia, mint a szov-

Lengyelország feltétel nélkül örül a paktumnak

Varsó, július. 5.

Ami az új „Keleti paktumot” illeti, lengyel beavatott körökben nem tagadják, hogy az a négyhatalmi egyezmény ellen irányul. Hangsúlyozzák, hogy az új egyezmény nem tesz különbséget nagy és kis nemzetek közt s ebből kitűnik, milyen nagy a különbség a nyugati hatalmak imperialista törekvései és a keleti államok békés hajlama között.

A lengyel sajtó nagy örömmel üdvözlö a paktumot. A Gazeta Polska azt írja, hogy a keleteurópai államok és Szovjetoroszország között létrejött egyezmény értékét főként az adja meg, hogy védelme nyújt az

aláíró államoknak külső megtámadás ellen. A lengyel külpolitika — ugymond — bebiztosította, hogy jóakarattal át lehet hidalni még olyan nagy ellentéteket is, mint amelyek a Szovjetet a maga belső s politika berendezkedésénél fogva Európa államaitól elválasztják.

A „Kurier Poranny” azt írja, hogy a háboru óta ez a legnagyobb jelentőségű diplomáciai egyezmény, amely messze felülmúlja az egyhatalmi paktumot. Hálával emlékezik meg a cik Franciaországról, amelynek jóindulata lehetővé tette a szerződés létrejöttét.

Csőd előtt áll a londoni konferencia

London, július. 5.

A londoni világgazdasági konferencia a csőd szélén áll. Az elnökség ma javaslatot terjeszt elő, melyben elnapolást kér. Ez pedig a konferencia teljes és végleges kudarcát jelenti. Az okok között Roosevelt álláspontja az aranyalap kérdésében foglalja el az első helyet.

Fizetéshalasztást kér Románia

Ezt tárgyalja meg Madgearu Párisban a hitelezőkkel

Bukarest, július. 5.

Ismeretts, hogy szeptember elsejéig szól az a megállapodás, amit Románia külföldi hitelezőivel létesített Az engedményekre vonatkozólag. Mivel az államkincstár bevételei

estek, szeptember elsején Románia újabb engedményeket fog kérni. Evégből Madgearu pénzügyminiszter Londonból visszatérőben kiszáll Párisban és tárgyalásokat folytat Románia hitelezőivel.

Miklós herceg Párisqan

Miklós herceg Radu Joanesu légügyi államtitkár társaságában Párisba érkezett és kihallgatáson jelent meg Lebrun köztársasági elnöknel. Miklós herceg rövidesen

visszatér az országba, majd újabb hosszabb repülőutra indul és arról visszatérve megszervezi Romániában a hadsereg modern légi szolgálatát.

Egy levél

A mai ember mai igazsága

Már ez így van nálunk embereknél, hogy szeretünk az igazságtalanságról beszélni, azonban éppen mi vagyunk azok, akik elnézzük a legnagyobb igazságtalanságot is.

A napokban egyik ügyvéd barátommal beszélgettem, aki a következőket mondta:

— Igazság? Valóban nincs is már a világon.

— Elvesztetted talán valamelyik pere-det — kérdeztem.

Ellenkezőleg — válaszolta. Megnyertem és éppen ezért mondhatom, hogy nincs igazság. Azonban nem a bírói, de az emberi igazságra célozok, amikor azt mondom, hogy nincs.

Most aztán igazán kíváncsian vártam, miről is beszél.

— Úgyfelem X-né feljelentette cseléd-jét, mert eltűnt a tolette asztalkáról egy egy pár doboz puder és egy üveg finom kölni víz. A kis cselédet lefogták, állatni kezdték, aki erre megtört és vallott. Bevallotta, hogy eddig már több doboz pudert is elemelt. A bíróság megkérdezte X-nét, hogy kívánja-e megbüntetni a kis cselédet. X-né — becsülete legyen rajta — nem kívánta a megbüntetést, csupán ahhoz ragaszkodott, hogy a leány vegye meg a pudert és a kölni vizet.

Na gondoltam — ez még nem igazságtalanság.

A barátom folytatta:

— Amikor a lány mindent megvett, X-né ajtót mutatott és így szólt:

— Most pedig takarodj, te tolvaj. Nem tűrő, hogy tolvaj legyen a házamban.

Az ítélet nagyon szigorú volt — gondoltam — azonban nem veheti senki rossz néven X-nétől, ha a kis cselédleányt nem akarja tovább tűrni a házában. Ezt a gondolatomat meg is mondtam az én ügyvéd barátomnak.

— Igazad van — válaszolta. Én sem tűrnék meg a házamban tolvajt. Azonban mi történt? Amikor a kis cseléd állásba akart kerülni, mi sem természetesebb, mint a régi helyen érdeklődtek arról, hogy is viselte magát a leány. X-né erre — mivel nem ismerte azt, aki kérdezősködött, nem mert bizalmas lenni és így szólt:

— Hogy a leány milyen volt? Hát nem mondom én azt, hogy nem lett volna dolgos, azt sem mondhatom, hogy tiszta nem volt azonban...

— Azonban — vágott közbe a leendő gazdaasszony.

— ...nem szólok semmit — mondta X-né. Ne szólj szám, nem fáj fejem.

— Mit mondjak — szólt az ügyvéd barátom — nem került állásba a kis cseléd.

— S mindez azért, — szóltam — mert a kis cselédleány szereti, ha csinos és tetszik neki, ha „szagos“ ő is, mint a gazdaasszonya.

— Így van — felelte a barátom — de hallgasd a történet végét. Ez a kis cseléd-história egy évvel előbb történt, mint amit most mondok el. Ugyanez az X-né eljött hozzám nemrég és így szólt:

— Ügyvéd ur, mentse meg az uramat.

X-né urát akkor azzal vádolták, hogy bizonyos idegen pénzekkel, hogy is mondjam csak...

— ...nem tudott elszámolni — feleltem.

— Igen. Nem tudott elszámolni — monddta.

— Sikasztott — szóltam.

— Csendesen — válaszolta a barátom — nehogy meghallják. Vigyázz kérlek a szádra, mert bizony bár mindenki tudta róla, hogy hosszú ideig nem tudott az elköltött pénzzel elszámolni, tekintettel arra, hogy egyik gazdag rokona lefizette helyette

Egy 14 éves fiu leutá-nozta Strochsneidert

Minden mutatóványt elvégez a kötelen, csak nem olyan magasan, mint az osztrák professzor

Medgyes, július. 5.

A mintegy két hónappal ezelőtt itt járt osztrák költőtanácsos, Strochsneider professzor mutatóványai Medgyes lakosságát is csodálatba ejtették. Különösen a gyermekek körében keletkezett sok szóbeszéd tárgyát a sok csodálatosnál csodálatosabb mutatóvány, míg most az osztrák professzornak egy „követője“ akadt. Luca Joan, 14 éves fiu határozta

el magát, hogy az ördögös professzor nyomaiba lép és amint, hirtelen, ez sikerült is neki. Előbb óvatosan próbálkozott meg a dróton való járás nehéz művészetével, de ma már Strochsneider csaknem minden mutatóványát le tudja utánozni az ügyes kis legény. A szülei most szeretnék kiképeztetni, hogy azután ő is városról-városra járkálva próbáljon meg a „levegőből élni“.

Augusztusban megszűnik az ostromállapot

Bukarest, július. 5.

Az elmúlt hetekben már többször elterjedt a hír a lapokban, hogy a kormány elfüggeszti az ostromállapotot, miután a kedélyek már teljesen lecsittultak s a baloldali agitáció ugyyszólván teljesen megszűnt. Hivatalos helyen azonban nem erősítették meg ezt a hírt, míg most a kormányhoz közel álló Lupta írja, hogy a kormánynak már nincs is szüksége az ostromállapot felfüg-

gesztésére, mert a törvény, amellyel az ostromállapotot bevezették augusztusban elveszti hatályát.

Különben is azóta megszavazta a parlament a Marzescu-törvény Mironescu-féle módosítását, amely annyira szigorú és oly messzemenően biztosít szabadkezet a kormánynak, hogy nincs is szükség kivételes intézkedésekre. Az ostromállapot tehát augusztusban automatikusan megszűnik.

Ausztria a bombák hazája

Tegnap a bécsujhelyi városházát akarták felrobbantani

Bécsujhely, július. 5.

A városháza előtt tegnap háromnegyed 6 órakor robbanás történt. A kétemeletes városháza valamennyi ablaka — kerettestől együtt a földre zuhant, de megsérült maga az épület is. A bombát azonban rosszul helyezték el úgy, hogy az a városháza mellette levő két üzlethelyiséget teljesen elpusztította. Az épületek ablakai 200 méters körzet-

ben mind bezúzódtak.

A robbanás pillanatában szerencsére senki sem tartózkodott a városházán, sem az épület közelében és így emberéletben nem esett kár.

A vizsgálat megállapította, hogy a bomba ekrazittal volt töltve és igen nagy hatóereje volt.

Agyonlőtte magát és meghalt egy váradi kereskedő a ligetben

Sorsjegyekből tengődött, nem tudott elszámolni és azért lett öngyilkos, hogy családja megkapja az életbiztosítást

Nagyvárad, jul. 5.

Tegnap délelőtt fél 11 órakor csengett a mentők telefonja és egy rémült hang kérte az inspekción.

— Tessék kijönni a ligetbe — mondta be remegve egy ismeretlen hang — valaki öngyilkos lett a Pankolits uszoda mellett.

A mentők percek múlva a helyszínére érkeztek és a Köröstől nem messze, a Pankolits uszoda és a Helga-tejüzem között a földön fekvő találtak egy alélt embert. A halántékából szivárgott a vér, aktatáskája mellette feküdt és mellén egy fehér cédula rajta remegő írással név és lakhely.

Weisz Ignác, Zöldfa uca 3.

A mentők pár perc múlva a Biharmegyei kórházba tették le Weisz Ignácot, de a gyors orvosi beavatkozás már nem segített rajta s negyedóra múlva — anélkül, hogy magához tért volna, kiszorvott.

a hiányzó pénzt, m amindenki ismét korrekt uri embernek tartja.

— Nem úgy, mint a kis cselédleányt, ki csak szép akart lenni, meg illatos — szólta.

Érdeklődtük a fő-uccai Goldschmidt bankházban is, ahol megkaptuk Weisz Ignác utolsó levelét, melyből kitűnik, hogy öngyilkosságát azért követte el, hogy felesége és 11 éves Pista fiát hozzájuttassa

a titokban kötött biztosítási díjhoz.

Weisz Ignác azért szánta el magát végzetes tettére, hogy felesége és fia ezáltal az életbiztosítási összeget megkaphassa. Weiszék a legnagyobb erőfeszítéssel tartották fenn magukat. Az asszony közl-munkázott, az egyik szobát alberletileg adták ki.

Weisz még két év előtt is hatalmas faüzem tulajdonosa volt, de a kontingentálás tönkretette A Sal Ferenc ucai házat el kellett adni. Faigynők lett, majd szemet s olajat árult és legutóljára sorsjegyekkel házalt. — Az állandó kenyérgondok idegeit felmorzsolták és ez készítette a halálra.

Igy van ez valójában. Az igazságot nem egyformán mérjük. Ami bűn lefelé, soha az a magam társadalmi rétegében. Ez az emberi igazság. A mai ember mai igazsága.

Az új konverziós törvény végrehajtási utasítása

16

VIII. RÉSZ

A HITELINTÉZETEKRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

48. szakasz. Azon hitelintézetek és népbankok, melyeknek követelése legalább 30 százalékban ezen a törvény rendelkezései alá esnek, jogosultak a betéteseknek 1931. december 18-ia előtt elhelyezett betéteiket fenti arányban visszatéríteni, fizetőképességüknek megfelelően és a törvényben előírt követelések behajtásából.

Ezen betétek kamatait, valamint azok visszatérítését a Banca Nationala határozza meg, mely e célból megvizsgáltatja a kérvényező intézetek könyveit, szükség esetén könyvszakértőt is küldhet ki. A hitelintézet kérvénye a Banca Nationalához nyújtandó be, amely a visszatérítés rendje fölött évente határoz.

Ha a Banca Nationala nem hajlandó határozni a rendezési kérelem fölött, vagy pedig azt részben, vagy egészben visszautasítja, az érdekelt hitelintézet közvetlenül a bírói hatóságokhoz fordulhat. Az illetékes kereskedelmi törvényszék az, amely a törvény 16. szakaszát igénybevevő intézet szék helyén van.

A Banca Nationalához benyújtott kérvény folyamánként az összes fentemlített 16. szakasz keretelbe tartozó betétkifizetés iránti perek, valamint a csőd alá eső vállalatok iránti eljárások felfüggesztettek.

49. szakasz. Nem kérhető csőd, a törvény keltétől számított öt éven belül a hitel szövetkezetek, bármely szövetkezet, vagy szindikátus, egyéni részvénytársasági alapon működő bankintézetek ellen, ha az 1931. december 18-ika előtti kihelyezéseik, vagy tárcájuk összegének legalább 10 százaléka magában foglalja az 1933. április 14-iki törvény idején a törvény intézkedései alá eső összeget. Nem kérhető csőd továbbá az ipari és mezőgazdasági gépek és eszközökkel foglalkozó társaságok, vagy kereskedők, építőanyagokkal, a mezőgazdasághoz és állattenyésztéshez szükséges műtrágyák és egyéb anyagok eladásával foglalkozó kereskedők ellen, ha követeléseinek legalább 50 százaléka a specialis cikkek eladásából keletkezik.

A törvény rendelkezései alá eső követelések alatt értendők a városi és vidéki ingatlanok fölötti előjogi, vagy jelzálogkövetelések az adósok által az 1932. április 19. és október 26-iki törvények alapján konvertálni kért követelések, valamint minden egyéb olyan követelés, melyről a hitelintézet bizonyítani tudja, hogy alkalmazhatóra a törvény kedvezménye, anélkül, hogy ezáltal kárt okoznának azon jogukban, hogy kifogásolhassák adósaiknak a törvény kedvezményre való jogosultságát.

Fenti intézkedéseket igénybe vehetik az összes hitelintézetek, a fent felsorolt kereskedők és társaságok, ha kényszerigeztségben vannak és akik ellen a megegyezett részletek nem fizetése esetén a törvény keltétől számított öt éven belül csőd kérhető.

A felfüggesztés az első fórumnál, valamint a felelősségi fórumnál is kérhető.

A kereskedelmi törvényszék megállapítja a törvényes feltételek fennállását és a kereskedelmi törvény által elfogadott más bizonyítékokat, szükség esetén szakértői vizsgálatot is rendelhet el.

A TARTALÉKALAP FELHASZNÁLÁSA

50. szakasz. Minden hitelintézet, melynek tárcája a törvény rendelkezései alá esik, a kereskedelmi törvénytől eltérőleg felhasználhatja tartalékállományát, valamint titkos alapjait a tárca törlesztésének értékcsökkenésére, anélkül, hogy a kereskedelmi törvényben előírt formákra elegendő lenne tekintet.

(Folyt. köv.)

Mindig a gazdák huzzák a rövidebbet

Esett a cukor ára, csökkenteni akarják a gyárok a cukorrépa árát

Bukarest, július 5.

A cukorkartell felborulása után a cukorgyárok között verseny indult meg, amelynek övetkeztében a cukorárak lassan, de folyton esnek. A cukorárak esése miatt a cukorgyárok ismét felvetették azt a kérdést, hogy a cukorrépaárakat a cukorárak csökkenésének arányában le kell szállítani. A kezdeményezés már olyan stádiumba jutott, hogy az új cukorrépaárak megállapítása céljából tárgyalások indultak meg a cukorgyárok és a cukortermelők között.

A cukorkartell felbomlása különben

szemmeláthatólag használt a piacnak. A pénzügyminisztériumi statisztika szerint május hónapban a cukorfogyasztási adóbevétel 90 millió lej volt. Ezzel szemben az elmúlt évben ugyanez a bevétel csak 60 millió lejt tett ki. Ezek szerint a cukorgyárok májusban 801 vagon cukrot adtak el, ami az elmúlt évhez képest 20 százalékos emelkedést jelent.

A kockacukor árának csökkenése már a detailban is megérzik, mert amíg a kartell fennállásakor 31 lej volt a cukor kilója, azzal szemben ma már 28 lej.

Vajon lenne-e ilyen a apon magyar-román egyezmény

Román gimnázium és püspökség lesz a szerb Versecen

A román állam 15 millió lejjei járul hozzá a felállításához

Temesvár, július 5.

A román-jugoszláv egyezmény értelmében Versec lesz a jugoszláviai románság kulturális központja, ahol hamarosan egész sereg kulturális intézmény létesül. Versecen már az ősszel kezdődő új tanév elején megnyílik a román gimnázium és a román tanítóképző, amelyeknek tannyelve román lesz. A két iskola létesítéséhez a román állam

16 millió lejjei járul hozzá. A megegyezés szerint a román gimnázium és a román tanítóképző intézet tanárai románok lesznek, akiket Romániából fognak meghívni. Még ebben az esztendőben megválasztják a jugoszláviai román püspököt, akinek székhelye szintén Versec lesz. A román püspökség létesítéséhez a román állam 15 millió lejjei járul hozzá.

Sok mindent ki kell bírni egy adóvégrehajtónak

Le akarta vágni a fejét egy aradi mészáros a végrehajtónak

Arad, július 5.

Dogmanov János aradi mészárost hatóság elleni erőszak címén állították tegnap bíróság elé. A vád szerint a mészáros először kiutasította üzletéből, majd megfenyegette az üzletében foglalkozás céljából megjelent pénzügyigazgatósági végrehajtót. — A feljelentésben a végrehajtó azt állította, hogy a mészáros feléje kiáltotta:

— Ha nem megy ki, levágom a fejét!

A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy a feljelentő pénzügyigazgatósági végrehajtó sokat zaklatta és elkeseredésében fenyegette meg, de nem gondolt egy pillanatra arra, hogy fenyegetését végre is hajtsa. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével 1500 lej pénzbüntetésre ítélte a mészárost, azonban a büntetést három évre felfüggesztette.

Amire talán nem volt sohse példa

40 ezer kiló ércpénzzel fizette ki adóját egy francia gyáros

Páris, július 5.

Talán még soha nem volt rá eset, hogy adóhivatal ne fogadott volna el adófizetést. Ez történt Párisban Mennier szenátorral, a híres csokoládégyár tulajdonosával, aki kerek kétmillió lej adót fizetett ki egy összegben, de nem csekkben, vagy bankjegyekben, hanem csupa 25 centimes nikkelpénzben, úgy, ahogy a csokoládéautomatából kiszedték azt a regeteg sok pénzdarábot. Zsákokba gyűjtve 40.000 kilogrammot nyomott a temérdek nikkelpénz, amelyet teherautók vitték a központi adóhivatal pénztárába és ott nem akarták elfogadni, mert a megszállás roppant sok időt vett volna igénybe. Bonnet pénzügyminiszter, akihez Mennier

szenátor panasszal fordult emiatt elrendelte, hogy el kell fogadni akétféle frankot nikkelpénzben, mert az államkincstár nem utasíthatja vissza a saját veretű pénzt.

Az Opreán-téle

Autóbusz menetrend Torda és Kolozsvár között

TORDA—CLUJ:

Délután: 7.15, 8, és 12 órakor.

Délután: 6 órakor.

CLUJ—TORDA:

Délután: 7, és 9 órakor.

A vadon leánya

— Kritika... kritika! Na ön mulatságos Gondolja, hogy egy fikarcot is törődöm a világgal. De közben egy percre sem vette le szemét a lányról. — Ön csodaszép. Alljon egy kicsit oldalvást. Tartása nagyon kifejező. Mély hangja nyugodtabban esendült. Ugy tetszett, teljes uralmat gyakorol maga felett. — Ön fáradt. Vissza kell vonulnia. — mondta. Szobát már rendelttem Önnek. Ahol föltétlenül biztosítva van a zavartalansága. Meglepi majd milyen kényelmet talál benne és milyen ügyes kiszolgáló nők várják.

Nekem vissza kell vonulnom a műterembe, hogy gondolkozzam.

Megfordult és az egyik lefüggönyözöt ajtóhoz haladt. De közben hang szólalt meg odakünn és rá nyomban egy benszülött lepett be a másik ajtón. Kezében kecskebőrbe tartott kis göngyöveget takart.

— Nagy Király ezt egy idegen fekete embernél találták, akit két nappal ezelőtt a harcosok megöltek az erdőben.

Schomm elvette a göngyöveget és elszakította a szíjat, amivel körül kötötték, akár szöszfónál lett volna. Mire a csomagból a „Punch” egy példánya esett le a padlóra, több más angol újsággal együtt. Schomm hahotázni kezdett.

— Mi ez, mi ez? Itt egy levél is, — húzott elő egy borítékot a bőrből és a világosság elé tartotta.

Recco ügyesen a háta mögé lopózott már, úgyhogy ő is olvashatta:

— Ez nekem szól Schomm ur, — mondotta nyájasan. — Az ember küldönc lehetett, talán lesz szíves...

Ki is nyújtotta érte kezét, de Schomm ujab hahotával elhárította:

— Ej hát, — mondta — annyira elbultam volna, hogy elfelejtettem olvasni? Megmutatom önnek barátom. Tessék!

„Mistaire Dyke” Ej, de hiszen ez annak az angolnak a neve, akiről beszélt. Jöj-jön. Gyakorolni fogom emlékezőtehetségemet az olvasással.

Föltépte a borítékot és elkezdte betűzve olvasni, mialatt Recco a háta mögül sandított bele és Jeanne tulról hallgatta.

— „Kedves Dyke... — Hát nem helyesen ejtem ki? — Nincs sok reményem arra, hogy ez önhöz jut, bár a küldönc bátor fickó, aki nem retten vissza a rengetegtől. Remélem derekas utakat tett meg és már tul van az okapi lakóhelyén. Ugyancsak remélem hogy a Punch és a The Tatler megérkezik önhöz. Valamit belepöndörítették... Pöndörítették! Mit jelent ez? Valami van a mai hirlapba, azért nem tudom elküldeni önnek. Különös semmi sincs benne, kivéve azt, hogy Sir William Featherstone meghalt, autóbaleset érte a Thempse-parton. Ide csatolok egy papírszeletet, ami érdekelni fogja önt... Drága...

Schomm egyszerre abbahagyta az olvasást.

— Tessék... nem jó kiejtés ez De, hogy megértsem, az emlékezetem nem elég jó. De jó ég, hát baj az! Nem a világ leggonoszabb emberfajtajának a nyelve ez?

A levelet a földre ejtette. Intett a harcosnak: hogy mehet! Tapsolt lapátnyi tenyerével. Az egyik ajtón középkorú, kövérkés néger jött be. A pillantása félénk volt. A szeme jószágos. Jeanne számára olyan volt mint viharüzött tengerésznek a kikötő. Testileg is, leikileg is ereje utolsó határához érkezett. Meg volt törve... reménytelenül megkötve és tele félelemmel.

Azért szilárd léptekkel ment át a szobán. Nem árult el semmi félelmet, amikor Schomm idétlen bókkal, félrehúzta előtte a függönyt, hogy kideresse.

(Lyt. köv.)

SPORT

Melyik csapat lesz a nemzeti bajnok

9-én és 16-án játsza le mérkőzéseit az U és Ripensia

Temesvár, július 5.
A Nemzeti Bajnokság döntő mérkőzéseit az U. és a Ripensia július 9-én és 16-án játsza le Kolozsváron, illetve Temesváron. Arranézve, hogy az első mérkőzés melyik városban kerüljön ledöntésre, még nem történt

megegyezés a két csoportgyőztes között és valószínűleg sorsolással döntenek. A bíró személyére nézve megegyeztek s eszirt az első mérkőzést Morar Teofil, am asodikat Xifandó fogja vezetni.

Orth Gyuri, vagy Braun Csibi?

Magyar trénerre lesz az U-nak

Kolozsvár, július 5.
Eckhardtnak, az U. osztrák trénerének szerződése lejárt és az egyetemi csapat vezetőse most azzal a tervvel foglalkozik,

hogy a csapat trénerül valamelyik jobb magyar edzót köti le. A vezetőség vagy Orth Györgyöt, vagy Braun Csibit hívja meg az együttes trénerének.

A genfi Servette a svájci bajnok

Genf, július 5.
A svájci országos bajnokság döntő meccsét vasárnap játszották le Bernben, a Servette és a Grashoppers között. Győzött a

Servette 3:2 (2:1) arányban és ezzel hosszú idő után ismét megszerezte a bajnoki címet.

Ez se történt még meg a tenniszsportban

A drukkoló tábor terrorizálta a bírót és megvert két nézőt, amire Metianu-Gábor pár U nyerte a mérkőzést

Kolozsvár, július 5.
A kerületi tennisz bajnokságok férfi páros számának döntőjében Gábor, Metianu U 6:1, 1:6, 2:0, 6:2, 8:6 arányban győztek a Pusztai-Benedek KAC-pár ellen. A KAC-pár a röntő szettben 5:1-re vezetett. A dön-

tő a tennisznél szokatlan körülmények között folyt le. A győztes pár drukkoló tábor a bírót végigterrorizálta és az ellentáborból két nézőt megvert, ami a tenniszsportban még sehol a világon nem fordult elő.

Vasárnap Budapesten román-magyar női atlétikai verseny

Brassó, július 5.
Vasárnap Budapeten román-magyar atlétikai viadal lesz, amely revansa a tavaly Brassóban megtartott találkozóknak, amikor Magyarország győzött. A román női csapat, a Brassóban megtartott országos női atlétikai bajnokságok eredményei alapján állították össze. Az országos bajnokságok következő eredményekkel végződtek:

60 m. síkfutás: 1. Sainciue SUEF 8.4 mp. 2. Minster Csernovic, 8.4 mp. 100 m.: 1. A. Petrovici SUEF 13.2 mp. 2. Minster 13.6 mp. 200 m.: 1. Minster 29.2 mp. 2. Volcanoff SUEF 39 mp. 800 m. gát: 1. A. Petrovici 13.5 mp. 2. Dahinten KTV 14 mp. 4x100 m. staféta: 1. SUEF 55.4 mp. 2. KTV 58.6 mp. Magasugrás: 1. A. Petrovici 140 cm. 2. Zaharides KTV 140 cm. Távolugrás: 1. A. Petrovici 506 cm. 2. Rein KTV 486 cm. Gerelyvetés: 1. Engster Csernovic 34 m. 2. Bock KTV 33.18 m. Diszkoszvetés: 1. Engster 29.75 m. 2. Dahinten 29.08 m. Súlydobás: 1. Fromm KTV 9.58 m. 2. Bock 9.22 m.

A válogatott csapat tagjait a következőkben pólták ki az atlétikai szövetség

megbizottjai: Camil Mortun és Albrich, akik Budapetre is elkísérik az együttest: A. Petrovici, Dahinten, Zaharides, Engster, Minster, Sainciun, Fromm, Rein, Tabacu és Bock.

RADIOMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 10: Felolvasás. Közben: gramofon. 12.05: Szalózenekar. 1.30: Vokálkvartett. 4: Előadás. 5: Ének zongorakísérettel. 5.30: Cigányzene. 6.30: Előadás. 7.10: Terménytőzsdei árak. 7.20: Hegedű. 8.20: Színműelőadás. Utána kb. 10.20: Hírek. Majd: gramofon.

20 lapfej,

1-20 sorszámmal értéknyereményhez juttatja Erdélyi Magyarok olvasó

Borzalmas vérengzés Kisenev piacán

Leszurta feleségét és amikor az már vérében fetrengett, háromszor rálőtt

Az egyik golyó egy leányt sebesített meg

Kisenev, július. 5.

Vérfagyasztó gyilkosság játszódott le tegnap reggel Kisenevben a város piacán.

Egy Urie Cemenko nevű parasztember mintegy négy éve elváltan élt feleségétől. Időközben megbetegedett és fejébe vette az, hogy betegségének volt felesége az oka. Eppen ezért elhatározta, hogy bosszút áll az asszonyon.

Tegnap reggel Urie bement a piacra, ahol véletlenül összetalálkozott elvált feleségével. Szó nélkül nekiugrott és egy hatalmas késsel kétszer az asszony hasába szurt, aki eszméletlenül, kifordult belekkel terült

el a járdán.

Mielőtt a halálra vált járőrek közbe léphettek volna, a gyilkos revolvért rántott és háromszor a halálosan megsebesült asszonyra lőtt. Két golyó eltalálta a földön heverő áldozatot, míg a harmadik egy a közelben álló leányt sebesített meg.

Az időközben előkerült rendőr le akarta tartóztatni a gyilkost, mire az a rendőrré fogta fegyverét. Csak nagy nehezen tudták a gyilkost lefegyverezni és ártalmatlanná tenni.

Urie felesége még a helyszínen meghalt a sebesült lányt a kórházban szállították.

Három asszony lett öngyilkos egy napon Sepsiszentgyörgyön

Sepsiszentgyörgy, júl. 5.

Az öngyilkossági járvány legutóbb Sepsiszentgyörgyön lépett fel, ahol egy napon három asszony akart megválni az élettől.

Szabó Erzsébet 42 éves munkásasszony kérte a kórházba való felvételét, mert beteg. A kórház azonban elutasította a kérését, mert nem volt hely.

Az asszony elkeseredésében az Oltba ugrott, de idején észrevették és sikerül ki-

menteni.

Özvegy Tiberiu Jakabné, 38 éves asszony szerelmi bánatában felvágta a karján az ereket. Állapota igen súlyos, de remélik, hogy megmenthetik az életnek.

Daropán Mária 64 éves parasztaasszony felakasztotta magát és meghalt. Tettét azért követte el, mert házai eladásából szerzett pénzét kikölcsönözte és nem tudta azt visszakapni.

100 ezer ember várta a londoni pályaudvaron a szovjetkor- mány által szabadon engedett mérnököket

London, július. 5.

Thompson és MacDonald, a szovjet által letartóztatott angol mérnökök, akiket most a létrejött angol-orosz egyezmény kö-

vetkezésében szabadonbocsájtottak, tegnap délelőtt megérkeztek Londonba. A Liverpool pályaudvaron százezerre menő tömeg várta a hazatérő mérnököket.

Scotus Viator és a revízió

London, július. 5.

Seton Watson, írói néven Scotus Viator a világháborút megelőző időkben sokáig élénk harcot folytatott az osztrák-magyar monarchia ellen, a londoni Timesben nyílt levelet intézett az angol kormányhoz, amelyben azt írta, hogy

Anglia érdeke Magyarországot meggyőzni arról, hogy a békerevízió csak háboru után lehetséges.

Ehelyett inkább azt javasolja Magyarországnak, hogy a kisantant államoktól fokozot-

tabb kisebbség védelmi intézkedéseket követeljen. Scotus Viator nyílt levelére az angol alsóházban 23 konzervatív képviselője szintén nyílt levélben válaszolt és elvben teljes határozottsággal visszautasították azt az állítást, hogy a békerevízió csak háboru után volna lehetséges. Ellenkezőleg az a meggyőződésük, hogy az angol

államférfiúi bölcseségnek kell közreműködni ennek az érdekében.

Nem lehet maradandó a béke, ha a méltányos változtatásokat nem eszközlik.

„Gyerünk együtt a halálba“

Rálőtt beteg nővérére, azután öngyilkos lett Egerben Magyarország melluszóhajnoka

Eger, július. 5.

Véres esemény játszódott le tegnap délután Egerben. Heller Imre 22 éves fiatalember revolvérrel nővérére lőtt, majd önmaga ellen fordította a fegyvert.

Heller Imre orvostanhallgató volt, de apja halála után átvette a kétszeresét és tanulmányait félbe szakította. Azóta meg lehetőségen levert volt, bántotta az, hogy nem folytathatta tanulmányait.

Tegnap este üzletzárás után hazatért. Nővére beteg feküdt odahaza. Heller előbb pár szót váltott nővérével, majd hirtelen revolvért rántott és „gyerünk együtt a halálba!“ kiáltással nővérére lőtt, majd szájába dugva a fegyvert, ismét tüsszött. A kivonult mentők csak a leányt tudták se- gélyben részesíteni, Heller Imre már halot volt.

A tragikus végül orvostanhallgató iránt, aki egyébként Magyarország melluszóhajnoka volt, általánosan nagy a részvét.

A Graf Zeppelin megérkezett Délamerikába

Pernambucca, július. 5.

A Zeppelin ismét sikeresen abszolválta délamerikai útját és tegnap reggel 7 óra 30 perckor Pernambuco mellett földre szállt.

Fortu professzort meg- tagadta egyik letartózta- tott hive

Galac, július. 5.

Mint emlékeztetés, Fortu professzor oly hadast tartott a múlt napokban a Polgári Blokk gyűlésén, amely miatt büntügyi eljárás indult. A Polgári Blokk galaci elnökét, aki a nevezetes gyűlésen is elnökölt Manutiu Grigoret a hadbíróóság letartóztatta és azóta fogságban is volt.

Manutiu tegnap védője útján beadványt intézett a hadtestparancsnokhoz, amelyben kifejti, hogy nem tudott arról, milyen beszédet akar Fortu a gyűlésen elmondani és nem is azonosítja magát a professzorral. A hadtestparancsnok tudomásul vette a nyilatkozatot és Manutiut azonnal szabadlábra helyezte.

Felfüggesztették állásától a bukaresti pénzügyigazgatót, aki mást állított maga helyett vizsgára

Bukarest, július. 5.

Beszámoltunk arról, hogy Tautu pénzügyi vezérigazgató a kereskedelmi akadémia vizsgáira „helyettest“ állított maga helyett.

A pénzügyminiszterium tegnap kiadott hivatalos jelentése szerint Tautu még nincs kinevezve a II. kerület igazgatójává. 1931 április 7-e óta, mint kinevezett fővárosi pénzügyi vezérigazgató működött.

A pénzügyminiszterium Tautut az általa elkövetett csalás miatt felfüggesztette állásától és eljárást indított ellene.

Öt gyermek vízbefulladt a felfordult motorcsónakról

Brema, július. 5.

Kedden délután az erős északnyugati szél dacára 6 férfi és 5 gyermek egy motorcsónakon a Weselre merészkedtek. Utközben erős vihar kerekedett, amely a csónakot felborította. A gyermekek mind a vízbe fulltak, a felnőttek közül is csak ötöt tudták kimenteni.

Negyvennégy halálos baleset történt tegnap Amerikában

Newyork, júl. 5.

A tegnapi függetlenségi ünnep alkalmával igen sok autó és fürdőbaleset történt. A baleseteknek 44 halálos áldozata van.

Időjárás

Változó felhőzet, néhány helyen kisebb záporosók, az északi szél még élénk marad.

Az összes nyerők jelentkeztek

Két köszönő levél. -- Kezdődik az új tombola
40 értékes nyereménnyel

A legutóbb tartott tombolának még két nyerője jelentkezett tegnap. Mind a két Kolozsvárról és pedig:

7145. sz. Özv. Szöcs Jánosné, Cluj, Str. Constanta, nyert egy női pullovert.

7130. sz. Szabó Péter Cluj, Str. Bucuresti 91 sz. nyert 5 kg. lisztet.

Elküldtük az ő címükre is a nyereményeket és így valamennyi nyerő jelentkezett. Ugyancsak tegnap kaptunk Sepsiszentgyörgyről két levelet. Két olvasónk és pedig Márk Gergely a nyert 1 pár barna férfi cipőt és Tompa Győző az arany töltőtollat megköszönik és erélyesen megcáfolják a rágalmakat, amelyeket a konkurens lapok emberei találnak ki, de hitelt nem találnak.

Bennünket ezek a kitalálások nem érintenek, annál kevesbé, mert a mi olvasó közönségünket nem lehet megteveszteni. Mi megünnözzük a magunk egyenes útját.

A mai nappal lejár a 30 nyereményes tombola. Lapfejek már holnaptól beküldhetők, 20 lapfej 1—20. sorszámmal 2 lej költséggel, melynek ellenében kiadóhivatalunk tombolajegyet küld a bizományos útján minden olvasónak.

Ezuttal bejelentjük, hogy megkezdjük legújabb tombolánkat is, még pedig a folyton nagyobb érdeklődésre való tekintettel most már 40 nyereménnyel. Bővebbet lapunk holnapi számában.

Elindult az olasz repülőirai Irországból Izland felé

1500 kilométer a harmadik utszakasz

Dublin, július. 5.

Az olasz oceánrepülő flotta két és fél napos vesztéglés után tegnap délnél 12 óra 40 perckor ismét levegőbe emelkedett, hogy útja harmadik szakaszát, az 1500 kilométeres Londonderry—Izland távolságot megtegye. A légi flotta indulásánál óriási tömeg verődött össze, amely lelkesen ünnepelte az olasz pilótákat. Az ir kormány nevében Langoz ezredes bucsuztatta Balbo tábornok, az olasz légügyi minisztert. Ünnepléses formában közölte vele az Izlandból érkező kedve-

ző meteorológiai jelentést, majd szerencsét kívánt az út további részéhez.

Először Balbo tábornok gépe emelkedett a magasba, melyet rövid időközökben a többiek is követtek. Egy óra múlva már valamennyi olasz repülőgép eltűnt a láthatáron.

A Hamburg—Amerika Line társaság valamennyi az oceánon futó hajójának utasítást adott, hogy a legnagyobb figyelemmel kísérjék az olasz légiflotta útját és az általuk leadott rádióüzeneteket azonnal továbbítsák Hamburgba.

Matuska őrvöngeni kezdett és félbe kellett szakítani kihallgatását

Egy névtelen feljelentés szerint felbujtói voltak
a biatorbágyi rémnek

Budapest, július. 5.

Tegnap délelőtt folytatta Felszeghy Róbert dr. a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája Matuska Szilveszter kihallgatását. A biatorbágyi rém eleinte nyugodtan válaszolt a hozzáintézett kérdésekre, de amikor a vizsgálóbíró a jütenbergi merényletre vonatkozó kérdéseket tette fel neki, Matuska zokogni, majd ordítani kezdett. Eskuozott, hogy ő nem akart robbantani, a titokzatos „Leó szellem” volt az oka mindennek. Vé-

gül valósággal őrvöngeni kezdett úgy, hogy a kihallgatását abba kellett hagyni.

A pestvidéki törvényszékhez egyébként tegnap rtndkívül érdekes névtelen jelentés érkezett. A jelentés tartalma az, hogy Matuska nem egyedül követte el a merényletet, hanem felbujtói és bűntársai is voltak. A rendőrségnél nem nagyon hisznek a bejelentésnek, mert szerintük a vizsgálat idején mident világosan kiderítettek.

A védőügyvéd fogása

Nem Bancsa ölte meg Jámbor Imrét — mondotta az ügyészségen a nagyváradi szőlőhegyi gyilkos védője

Nagyvárad, júl. 5.

Szerdán reggel Nemes komiszár újból maga elé vezette Bancsa Józsefet részletesen kihallgatta és vallomását jegyzőkönyvbe foglalta.

A gyilkost az utolsó napok láthatóan megtörték. Már nem beszél olyan hetykén. Hajja csepott, a szemébe hull. Lesüti a szemét, összehajszolva ül a széken. Időnkint

felnyög:

— Jaj Istenem — mondja.

Vallomását ugyanugy adja elő, mint a helyszíni szemle alkalmával, nem változtat semmit. Elmondja, hogyan vette magához a kést, hogy találkozott Jámbor Imrével, hogyan szurta le, hogy esonkította meg, azután, hogy dobta a kútból a ruhákat, hogy ásta el a csizmát és hogyan mozdult meg a

szájába vett vízzel a véres kést és kezét.

Mikor ahhoz a részhez érnek, hogy a gyilkosság után Jámbor elment zenét hallgatni az Angol Kertbe, majd hazament, Nemes komiszár megkérdi:

— Aztán tudtál-e aludni azon éjszaka?

— Nem nagyon tudtam aludni. Reggel négykor felkeltőtt apám, megettettem a lovat, oszt kimentünk kapálni. Fröstök táján jött Sós Pista, oszt kérdezte,

hallotuk-e, hogy meggyilkolták Merzáné kocsisát.

En azt feleltem, hogy nem halottuk.

— Egyebet nem mondtál?

— Nem mondtam mást, de nagyon féltem.

Vallomása további során Bancsa tagadja, hogy ismerte volna Jámbor Imrét.

Bancsa Józsefet és apját —

a rendőrségről ákisérték az ügyészségre. A déli órákban visszakísérék őket a rendőrségre, de dr. Nestor vezetőügyész még tegnap délután elkészítette a letartóztatási indítványt Bancsa Józseffel szemben.

Az ügyészségen megjelent dr. Sangiorgeanu Sofron ügyvéd is és bejelentette, hogy elvállalta Bancsa József védelmét. A védő ezután szenzációs bejelentést tett. Szerinte Bancsa József nem a gyilkos, hanem csak rávették, hogy a gyilkosságot magára vállalja. A gyilkos egy mezitláb ember volt, amint azt a lábnyomokból is meg lehetett állapítani. A védő kijelentette, hogy Bancsa amikor beszélt vele, ezt mondotta:

— Majd megtudják, ki a gyilkos!

Az öreg Bancsát valószínűleg a mai nap folyamán szabadlábra helyezik.

Kolozsvári és tor- dai megbízottunk

MohayJános, címe: Cluj, str. Aventuriosá (Kalandos-u.) 4 és Turda, str. Războieni (Liget-sor) 9.

APROHIRET ESEK

MEGVÉTELRE keresek használt fekete svéd gránit sírkövet. Lehet vidékről is. Hid-ucca 17. 793

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Újság és az Erdélyi Magyarország arusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

SZÖNYEG, párna, dunna, hencser és matrác tisztítás, fertőtlenítés és feregmentesítés mérsékelt árban végzem. Ideális szép munka! Díjtalan próba tisztítás! Tisztító vállalat, Alapi ucca 3.

HAJTUT csomagolásra házhoz újból kiadunk. Régiek előnyben. Nagy Sándor ucca 10. 792

ROMANUL beszélni tudó akvizitőröket felvesz a „Timpul Nou” kiadóhivatala, Sas passage.

JOBB házból való minden szobaleányt felvennék. Silbermann, Nagypiac-tér 6. 789

Petrolgázfűzőgépek
Alpaca evőeszközök
Háztartási cikkek
Épület és bútorkészítéskoról
kérje a legújabb árjegyzéket.
Stern József vaskereskedő
Oradea Nagypiac-tér 2.

UJSÁGARUSOKAT 1 lejes román újsághoz helyben és az ország minden részében felvesz „Timpul Nou” kiadóhivatala Oradea Sas-passage.

MINDENEST, jobb nőt felvesz idősebb házaspár. Szerémi, Nagy István ucca 12, Csillagváros.

MAKULATURA újságpapír kicsinyben és nagyban kapható Pásztor Ede papíráruházában.

PÁSZTOR NYOMDA, ORADEA